

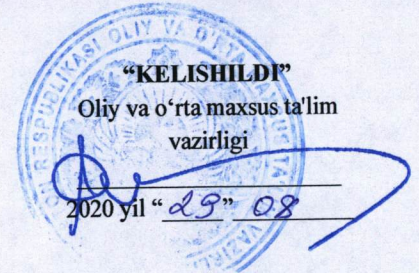
**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

G.Sh.Rixsiyeva

2020 yil "28" 08

"KELISHILDI"

Oliy va o'rta maxsus ta'lim
vazirligi

2020 yil "29" 08

Ro'yxatga olindi: № MD-5A121102

2020 yil "29" 08

XALQARO TIZIMLARDA O'ZBEKISTON MANFAATLARI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	120000 – Gumanitar fanlar
Mutaxassislik:	5A121102–Xalqaro munosabatlar va jahon siyosati

Toshkent-2020

up

BRD

Fan/modul kodi 5AXTOM225		O'quv yili 2020-2021	Semestr 2	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama
	Xalqaro tizimlarda O'zbekiston manfaatlari		60	90	150
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – jahon siyosatidagi turli jarayonlarni tushunish va tahlil etishni xududiy, iqtisodiy-ijtimoiy, demagrafik, tabiiy - klimatik, resurs va unga o'xshash omillarni inobatga olgan xolda amalga oshirish asnosida zamonaviy siyosiy taxlil, taxminiy va bashoratga oid nazariy yondashuvlarni egallash va amalda qo'llash malakalarini shakllantirishdan iborat. Fanning vazifasi - tarixiy va zamonaviy geosiyosatdagi ilmiy-nazariy yondashuv va qarashlarni mohiyatini xar tomonlama o'rgangan xolda amaliy tahlildagi asosiy uslublardan samarali foydalanish, nazariy taxminiy, mo'ljal va bashoratning umumiy yo'nalishlaridan unumli foydalanish, turli muammoli vaziyatlar tahliliga mos bo'lgan uslublarni amaliyotda qo'llashni o'rganish va tatbiq etishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Fanning obyekt va predmeti hamda asosiy kategoriyalari Fanning obyekt va predmeti hamda asosiy kategoriyalari: Hozirgi zamon siyosatshunosligida “qo'shni davlatlar” tushunchasi kategoriyasi. Fanning predmeti, genezisi va asosiy tushuncha va kategoriyalari. Yevroosiyo Xartlendining ustivor kontsepsiyasi. O'zbekiston Respublikasining mintaqa davlatlari bilan mintaqaviy xavfsizlikni mustahkamlash va ular bilan turli sohalaridagi hamkorlikni kengaytirishga qaratilgan ikki va ko'p tomonlama shartnomalari. MDH mamlakatlari bilan munosabatlarning siyosiy asoslari. O'zbekiston Respublikasi xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar tizimida.				

2-mavzu. O'zbekiston Respublikasining tashqi siyosatidagi ustuvor yo'nalishlari va prinsiplari

Davlatning tashqi siyosatida milliy manfaatlar. O'zbekiston Respublikasi siyosatini asosiy yo'nalishlari. Uning zamonaviy xalqaro munosabatlardagi o'rni, roli va shu sohadagi faoliyati tahlili. Ko'ptomonlama yo'naltirilgan tashqi siyosatning xususiyatlari. O'zbekiston tashqi siyosatining yutuqlari va muammolari. Mintaqaviy va global miqyosdagi muammolarni hal etishda O'zbekiston tashqi tashabuslari. O'zbekiston Respublikasining jahon hamjamiyati va iqtisodiyotiga integratsiyasi.

3-mavzu. Markaziy Osiyo davlatlari bilan o'zaro hamkorlik O'zbekiston tashqi siyosatining bosh ustuvor yo'nalishi

Markaziy Osiyo xalqaro munosabatlar tizimida. Markaziy Osiyo davlatlarining manfaatlari. Markaziy Osiyodagi siyosiy, harbiy – siyosiy vaziyat. Iqtisodiy, gumanitar, ijtimoiy vaziyat. Markaziy Osiyo mintaqasi tizimining rivojlanish tendensiyalari va O'zbekiston manfaatlari.

O'zbekistonning Markaziy Osiyo xalqaro aloqalar tizimida tutgan o'rni va ahamiyati. Markaziy Osiyo davlatlari bilan ikki tomonlama va ko'p tomonlama aloqalar. Markaziy Osiyoni tinchlik, barqarorlik va iqtisodiyot, madaniy rivojlangan makonga aylantirish. Afg'onistonda tinchlikni ta'minlash va Markaziy Osiyodagi iqtisodiy jarayonlarga jalb qilish.

4-mavzu. Janubiy, Markaziy va Janubi-Sharqiy Osiyoda xalqaro siyosiy jarayonlar

O'zbekiston tashqi siyosatida Janubiy, Markaziy, Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari omili. Mintaqaning xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyati. Iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish masalalari. Mintaqadagi siyosiy, harbiy-siyosiy, iqtisodiy vaziyatni belgilovchi omillar. Mintaqaning qo'shni davlatlar, Eron, Turkiya, AQSh, Yevropa, Rossiya, Xitoy bilan o'zaro munosabatlari.

5-mavzu. O'zbekiston Respublikasining Pokiston va Hindiston bilan ikki tomonlama aloqalari

Pokiston va Hindistonning xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyati. Pokiston va Hindistondagi siyosiy, harbiy - siyosiy. iqtisodiy vaziyatni belgilovchi omillar. Qo'shni davlatlar, Xitoy, Eron, Turkiya, AQSh, Yevropa, Rossiya bilan o'zaro munosabatlari. O'zbekiston tashqi siyosatida Pokiston va Hindiston omili. O'zbekiston Pokiston munosabatlari. O'zbekiston Hindiston munosabatlari. O'zbekiston Bangladesh, Singapur aloqalari, iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish

	O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil "29 08" dagi 452 sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	Fan/modul uchun mas'ul: Jo'rayev S.A. – TDSHU "Sharq mamlakatlari siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasini professori, s.f.d. D.I. Madaminova - TDSHU, Sharq mamlakatlari siyosati va xalqaro munosabatlar kafedrasini mudiri, siyosiy fanlar nomzodi
9.	Taqrizchilar: Sultonova E.S. – JIDU professori, s.f.d. (Turdosh OTM) Nayimov O.M. – Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti dekani, s.f.n. (Turdosh OTM)

	• seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Жураев С. Замонавий халқаро муносабатлар (уқув кулланма). –Т., 2007. 2. Гулямов С.С. Ибрагимов Н.И. Основы дипломатической деятельности Узбекистана(учебное пособие). – Т., 2002. 3. Касымов А.М. Внешнеполитические ориентиры Республики Узбекистан (учебное пособие).. – Т., 2000. Qo'shimcha adabiyotlar 4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. – T.: "O'zbekiston", 2017.- 104 b. 5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston", 2016.- 56 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 48 b. 7. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b. Axborot manbaalari 8. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portal. 9. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil "29" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

masalalari. 6-mavzu. Yaqin Sharq, O'rta Sharq mintaqasining xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyati. Yaqin Sharq va O'rta Sharq paradigmasi. Mintaqaning xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyatini belgilovchi geopolitik va geoeconomik omillar. Mintaqadagi siyosiy, harbiy-siyosiy va iqtisodiy vaziyatni belgilovchi omillar. Mintaqaning qo'shni davlatlar, Eron, Turkiya, AQSh, Yevropa, Rossiya bilan o'zaro munosabatlari. O'zbekiston tashqi siyosatida Yaqin va O'rta Sharq davlatlari omili. Savdo sotiq, iqtisodiy, investitsiyalar va transport aloqalarini rivojlantirish masalalari. Ikki tomonlama va ko'ptomnlama aloqalarning bugungi holati, muammolari va istiqbollari. 7-mavzu. MDH mamlakatlari bilan o'zaro munosabatlarning siyosiy, iqtisodiy, madaniy va gumanitar yo'nalishlari. MDH xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyati. Iqtisodiy, investitsiyaviy va transport aloqalarini rivojlantirish masalalari. Mintaqadagi siyosiy, harbiy – siyosiy va iqtisodiy vaziyatni belgilovchi omillar. MDH davlatlarining qo'shni davlatlar hamda Xitoy, Eron, Turkiya, AQSh, Yevropa davlatlari, Rossiya bilan o'zaro munosobatlari. O'zbekiston tashqi siyosatida MDH davlatlari omili. Xafvsizlik va barqarorlikni ta'minlash bo'yicha ikki tomonlama va ko'ptomonlama aloqalarning bugungi holati, muammolari va istiqbollari. 8-mavzu. Osiyo va Tinch okeani submintaqasining xalqaro tizimlardagi o'rni va O'zbekiston manfaatlari. Osiyo va Tinch okeani submintaqasi paradigmasi. Mintaqaning xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyatini belgilovchi geopolitik va geoeconomik omillar. Mintaqadagi siyosiy, harbiy-siyosiy, iqtisodiy vaziyatni belgilovchi omillar. Mintaqada Xitoy, Yaponiya, Koreyaning o'rni va ahamiyati. Mintaqa davlatlarining, AQSh, Yevropa, Rossiya bilan o'zaro munosobatlari. O'zbekiston tashqi siyosatida mintaqa omili. Mintaqa davlatlari bilan savdo - sotiq, iqtisodiy, investitsiyaviy va transport soxalarida aloqalarini rivojlantirish masalalari. Ikki tomonlama va ko'ptomonlama aloqalarni bugungi holati, muammolari va istiqbollari. 9-mavzu. O'zbekiston Respublikasining xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar doirasidagi tashqi siyosati. O'zbekiston tashqi siyosatida mintaqaviy va xalqaro tashkilotlar omili. Xalqaro tashkilot doirasida savdo-iqtisodiy, madaniy va gumanitar sohalaridagi aloqalarni rivojlantirish masalalari. Ikki tomonlama va
--

ko'ptomnlama aloqalarning bugungi holati, muammolari va istiqbollari.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Fanning predmeti, genezisi va asosiy tushuncha va kategoriyalari. Yevroosiyo Xartlendining ustivor kontseptsiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasi siyosatini asosiy yo'nalishlari.
3. Mintaqaviy va global miqyosdagi muammolarni hal etishda O'zbekiston tashqi tashabuslari.
4. Markaziy Osiyo mintaqasi tizimining rivojlanish tendensiyalari va O'zbekiston manfaatlari.
5. Afg'onistonda tinchlikni ta'minlash va Markaziy Osiyodagi iqtisodiy jarayonlarga jalb qilish muammolari.
6. O'zbekiston tashqi siyosatida Janubiy, Markaziy, Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari omili.
7. Pokiston va Hindistonning xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyati.
8. O'zbekiston tashqi siyosatida Pokiston va Hindiston omili.
9. Yaqin Sharq va O'rta Sharq paradigmasi.
10. O'zbekiston tashqi siyosatida Yaqin va O'rta Sharq davlatlari omili.
11. MDH xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyati.
12. O'zbekiston tashqi siyosatida MDH davlatlari omili.
13. Osiyo va Tinch okeani mintaqasining xalqaro tizimdagi o'rni va ahamiyatini belgilovchi geopolitik va geoeconomik omillar.
14. Mintaqada Xitoy, Yaponiya, Koreyaning o'rni va ahamiyati.
15. O'zbekiston tashqi siyosatida mintaqaviy va xalqaro tashkilotlar omili.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. O'zbekiston Respublikasi va xalqaro mintaqaviy tashkilotlar.
2. Qo'shni mamlakatlar bilan munosabatlar, ularning tashqi siyosiy faoliyatining tahlili.

	3. Afg'oniston xalqaro munosabatlar tizimida 4. Janubiy, Markaziy va Janubi-Sharqiy Osiyoda ekspansiyaning zamonaviy jarayonlari. 5. O'zbekiston Respublikasining Hindoston bilan ikki tomonlama aloqalari. 6. Sharqiy va Janubiy-Sharqiy Osiyo mintaqalarining ustuvor siyosiy paradigmalar. 7. Qo'shni mamlakatlar bilan munosabatlar, ularning tashqi siyosiy faoliyatining tahlili. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • zamonaviy xalqaro siyosatdagi ilg'or g'oyalar, milliy manfaat, siyosiy hokimiyat, siyosiy tizim, siyosiy tuzum va siyosiy manfaat doirasidagi umumjahon nazariyalar; xozirgi zamon siyosiy mojarolarning asosiy ko'rinishlari va turlari, xalqaro nizolar va ularni echish shartlari, asosiy geosiyosiy kontseptsiyalar va muhim kuch markazlarining tavsifi hamda ularni muvozanatga keltiruvchi omillar haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; • siyosiy tizimlardagi an'analar va o'zaro bog'liqlik, siyosiy tizimlarning asosiy komponent va mexanizmlari, siyosiy rejimlar, xalq mentaliteti, davlatning geopolitik joylashuvi bilan bog'liqligi, uning tafovutlari va o'xshashliklarini, siyosiy tizim, uning jamiyat hayotidagi roli va tuzilmasi haqida umumiy tasavvurni shakllantirish siyosiy tizimlar tipologiyasini, O'zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi va rivojlanishini bilishi borasida <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • milliy va jahon tajribasini hisobga olgan holda davlatning imidjini shakllantirish strategiyasini yaratish borasidagi asosiy namoyandalar qarashlarini va ularning nazariy merosi asoslarini bilishi, bilimlarni mustaqil to'ldirib borish, kompyuter texnikasi va axborot tizimlaridan foydalanish, o'z mehnatini tashkil etish, o'z kasbiy faoliyatida zarur bo'lgan axborotni to'plash, saqlash va qayta ishlashning usullarini bilish, yangi bilimlarni o'la bilish, zamonaviy axborot-ta'lim texnologiyalarini qo'llay olish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar;